

Obvestilo

Občankam in občanom občine Šmartno pri Litiji so vsak torek od 8.00 do 10.00 odprta vrata direktorja občinske uprave za obravnavo aktualne problematike občinske narave. Obvezna je predhodna najava preko elektronske pošte rajko.grimsic@smartno-litija.si oziroma preko telefona 01 896 28 00. Po izvedeni najavi vam bosta potrjena ura in datum sestanka.

Rajko Grimšič, direktor občinske uprave

Dr. Janez Juhant, teolog, filozof, pedagog in častni občan

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

V naših krajih se lahko upravičeno pohvalimo z velikim številom izjemnih posameznikov, ki so na takšen ali drugačen način povezani z njimi. Eni tu živijo ali delujejo, drugi imajo tu svoje korenine. V šestih letih izhajanja glasila ste jih lahko поблиže spoznali že kar nekaj in tudi v prihodnje bo tako.

Pomena naših rojakov se zaveda tudi Občina Šmartno pri Litiji. Lani, ob občinskem prazniku, je tako podelila več priznanj, naslov častnega občana pa je prejel akad. prof. dr. Janez Juhant.

Gospod Juhant, dovolite mi, da se vam za začetek zahvalim za vaš prijazen odziv našemu vabilu. Vaša življenjska pot je nad vse zanimiva, niste ugleden in spoštovan strokovnjak le v slovenskem, temveč tudi v mednarodnem prostoru. Za začetek bi vas lepo prosil, če se lahko našim bralkam in bralcem na kratko predstavite in poveste, kako ste povezani z našimi kraji.

Rojen sem bil v Ljubljani, doma pa v Štangarskih Poljanah 3. Naša hiša je zadnja od župnije Štanga, naprej je župnija Šmartno. K sv. maši sem hodil v Štango in Šmartno, tja peš, sem s kolesom, ko sem se znal peljati z njim, sicer z očetom, ki je bil doma iz Ustja v Šmartnem in je rad zahajal v Šmartno, razen tega sva po jutranji maši šla k mesarju kupit kilo govedine, da smo imeli za nedeljsko juho. Mama je bila iz domače hiše in zato tudi bolj navezana na Štango, da ne govorim o stari mami, ki mi je veliko pomenila in je že sključena v letih pred smr-

tjo še pešačila eno uro k sv. maši v Štango. Prav tako stric Toni, invalid nemške vojske, ki je mene in še oba brata zelo zaznamoval, a je zaradi invalidnosti in potem še multiplex skleroze moral leta 1959 v Nemčijo, da je dobil invalidnino. Dva strica sta bila umorjena, eden med vojno pri partizanih, drugi na Teharjah leta 1945. Oče pa je bil nemški ujetnik in je vojno preživel v taborišču in potem na kmetiji na severu Nemčije.

Osnovno šolo ste obiskovali v Štangi, Šmartnem pri Litiji in Litiji, šolanje pa ste nato nadaljevali na Srednji verski šoli v Vipavi. Kako to, da ste se odločili za srednješolsko izobraževanje tako daleč od domačega kraja?

Podobno kot v cerkev smo iz Poljan hodili v šolo v Štango, takrat je bila šola še tam v zgradbi, ki so jo pred vojno napravili za romarje, nato je bila v njej šola, ker so pred vojno šolo in župnišče pred koncem vojne

požgali pripadniki OF. Ko so zgradili novo v Poljanah – na veliko žalost in ogorčenje ljudi iz vasi Velika Štanga, Mala Štanga, Račice, Koške Poljane – si je ono zgradbo za vikend prilastil partijski veljak. Zdaj je na tem mestu parkirišče. Pet let sem hodil v štangarsko šolo, eno leto v Šmartno. Ko so tu ukinili angleščino, pa sem hodil še dve leti v Litijo. Že v šestem letu sem moral nadoknaditi, ker v Štangi nisem imel angleščine in sem se še z nekaterimi drugimi odločil za Litijo. Eden od onih, ki so ostali v Šmartnem, pa nas je zmerjal z »litijska univerza«. V Vipavo me je usmeril župnik Anton Gornik, vpliven župnik, dekan in veroučitelj. Nameraval sem v šolo v Ljubljano, da bi študiral zgodovino, pa je rekel: »Pojdi v Vipavo, boš videl, če si za duhovnika.« On je leta 1959 dal zvoniti ob smrti škofa Rožmana. Spomnim se ure, ko je dopoldne zazvonilo. Učiteljica slovenščine je prenehala sredi stavka in začela grdo govoriti o škofu, tako da me je potem mama doma morala poučiti o resnici Slovincem predanega in za zatirane ljudi med vojno zavzetega škofa Rožmana, ki so ga po krivem tako grdo blatili.

Še bolj zanimiva je vaša študijska pot, saj ste v avstrijskem Innsbrucku študirali teologijo in filozofijo. Študij v tujini je bil takrat precej težje dostopen, kot je danes, zato se je zanj odločalo manj slovenskih dijakov. Kako to, da ste se vi odločili za odhod na Tirolsko?

Ker sem v Vipavi dobro opravil gimnazijo, me je nadškof Pogačnik poslal – potem ko sem v Prijedoru v BiH opravil obvezni vojaški rok – na študij filozofije in teologije.

Se morda spominjate, kdaj sta vas začeli zanimati teologija in filozofija?

Že iz uvodnih odgovorov je razvidno, da sem se že v zgodnji mladosti spraševal o smislu življenja, trpljenja in iskal oporo v veri. Smrt dveh stricov, trpljenje tretjega invalida, ki je dal skozi taborišče Novo mesto in Šentvid pri Ljubljani, ter povojno šikaniranje kmetov so me zaznamovali. Spomnim se, kako je oče dobil v začetku petdesetih let toliko davka, da ne bi mogel deset let s svojim zaslužkom iz tovarne tega plačati. Vse to človeka zaznamuje, da išče smisel življenja globlje, onstran, nad vsakdanjostjo.

Leta 1974 ste prejeli mašniško posvečenje in bili nato dejavni v več krajih po Sloveniji. Nam lahko poveste, kje vse ste službovali in na katero župnijo vas vežejo najlepši spomini?

Akad. prof. dr. Janez Juhant

Da, po šestih letih in pol sem končal z dvema diplomama – iz filozofije in teologije – in potem prejel leta 1974 mašniško posvečenje v Ljubljani. Ko smo mašniki zaprosili za vizume za Izrael, da bi obiskali sveto deželo, so meni po zaslišanih pridržali potni list. Moral sem opustiti vrnitev na študij v Innsbruck, imel sem plačan tečaj francoščine v Nici. Knjige in obleke so mi pripeljali iz Innsbrucka. Šel sem na župnijo ter tam napisal doktorsko nalogo iz filozofije, nato se po treh letih spet lahko vrnil kratko na univerzo, dokončal nalogo, jo zagovarjal in prejel doktorski naslov.

Ravno ta »incident« z UDBO, ki me je vsekozi nadzorovala, je bil kriv, da sem šel potem za duhovnega pomočnika v Stranje. Župnik je bil bolan in večkrat v bolnici, kljub verouku, delu v župniji, celo vodstvu pevskega zbora sem napisal doktorsko nalogo. Seveda sem imel mladinski verouk, verouk za šolske otroke, vodil prenove župnišča in cerkve itd. Na srečevanje z ljudmi v župniji Stranje me vežejo lepi spomini, bilo je naporno zelo živahno, od slovesnih sv. maš, romanj peš na Brezje, eno leto smo šli kar trikrat (50 km), obhajanj praznikov, ritmičnih sv. maš v župniji in drugod, šli smo celo v Augsburg itd. Duhovno življenje se je prepletalo z družabnostjo in kljubovanjem zunanjim pritiskom. Tam sem bil šest let, potem pa že kot predavatelj na fakulteti 7 let pri sv. Katarini nad Medvodami. Tu pa je bilo zahtevno: prenova župnišča in cerkve, vožnja v snegu (7 hudih zim). Gospodinja je hodila v službo v Ljubljano, in kadar je bil sneg, sva uporabila verige, včasih sem še sam stal za obtežitev na odbijaču, da sva uspela priti do 700 m visoko ležeče cerkve in župnišča.

Poleg duhovništva ste se podali tudi v pedagoški poklic in ste bili dolga leta predavatelj filozofije na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani, v letih 1994–1999 ste bili celo njen dekan. Kaj je vam osebno pomenilo opravljanje profesure?

Duhovnik je stalno vzgojitelj, pedagog, voditelj mladih, oblikuje jih v duhovne osebnosti. V posebni meri velja to za teološkega profesorja. Predavati sem začel 1978 in ostal na fakulteti do upokojitve leta 2015. V letih dekanske službe sem si prizadeval za enakopraven status Teološke fakultete v

Univerzi v Ljubljani, v katero so jo ponovno sprejeli leta 1992. Treba je bilo organizirati ustrezno financiranje – primerljivo z drugimi fakultetami – urediti postopke nostrifikacije teoloških profesorjev v univerzi – z usposobljenostjo nismo imeli problemov, saj smo vsi študirali v tujini – ter sploh omogočiti polno vključitev Teološke fakultete v univerzo in družbeni prostor, čemur so številni nasprotovali. Tudi tu se je pokazalo splošno nasprotovanje veri in Cerkvi, ki ga še vedno vzdržujejo tisti, ki ne marajo, da bi v naši družbi bili vsi enakopravni, kar pa je znamenje resnične demokracije.

Doma in v tujini ste uveljavljen predavatelj in strokovnjak na področju teologije, filozofije in antropologije. Nedvomno ste med peščico slovenskih izobražencev, ki se ji je uspelo uveljaviti v tujini. Kje vse ste se izpopolnjevali oziroma predavali? Kaj se vam je zdelo na tujem drugače kot doma?

Kot univerzitetni profesor s tem nisem imel kakih problemov. Že iz časa študija poznam številne kolege in profesorje, sodelovanje smo že v bivšem režimu kot cerkvena fakulteta vzdrževali posebno z Regensburgom v Nemčiji in Gradcem v Avstriji, kjer so nas v tistih časih oskrbovali tudi s teološko literaturo. Kot univerzitetna fakulteta pa smo lahko navezali tudi uradne stike z drugimi fakultetami. Tako sem lahko predaval praktično v večini držav Evrope, sodeloval pa tudi s kolegi z drugih celin. V izjemnem spominu so mi predavanja v Dublinu na Irskem, v Leuvnu v Belgiji itd. Kot podpredsednik Evropskega združenja za katoliško teologijo sem organiziral dva kongresa skupaj z Avstrijci v Gradcu/Mariboru ter s Švicarji v Leuvnu v Belgiji. Dvakrat smo kot vodstvo združenja šli v Vatikan h kardinalu Ratzingerju posredovat za teologe, ki so imeli težave s cerkvenim dovoljenjem za predavanje. Ne vem, koliko smo bili uspešni, a nekateri so potem dobili dovoljenja.

V svoji dolgi karieri ste bili dejavni v številnih združenjih, kot npr. v Nacionalnem kurikulumnem svetu, Evropskem združenju za katoliško teologijo, v katerem ste bili podpredsednik, ste pa tudi član Evropske akademije znanosti in umetnosti ter programski svetnik RTV. Kaj vam osebno pomeni udejstvovanje v teh združenjih in kaj si želite doseči kot njihov član?

Kot član strokovnih združenj si prizadevam za poglobljanje posebej filozofske-teološke misli. Najbolj me zanimajo vprašanja človeka in vere. Menim, da je to ključno vprašanje, saj vera človeka odpira ne pa omejuje, kar je danes problem številnih ljudi kljub medijski in spletni odprtosti, ki pa je za številne vzrok zaplankanosti in celo sovražnega razpoloženja do drugih. Prepričan sem, da krščanska vera, kar je poudaril že Dostojevski (30. okt. bo minilo 200 let, odkar se je rodil) – tudi številni drugi avtorji

mu pritrjujejo – človeka usposablja in odpira za odnose z drugim. Odnos do Boga nas ne more pustiti hladnih v odnosu do soljudi, saj je Bog oče vseh ljudi, zato pa sta ljubezen do Boga in bližnjega, kot uči krščanstvo, tako bistveni zapovedi, saj že stoletja vabita ljudi in narode k sožitju in sodelovanju. Dostojevski je tudi napovedal čase prevratov revolucij (posebno v delu Besi), ko bodo ljudje drug drugega izrivali, morili, uničevali, kar so počeli totalitarizmi prejšnjega stoletja. Posledice so ostale in težko jih odpravljamo, še posebej brez zavzete duhovne poglobljenosti. Vsaka vera kliče v globino, kjer se ljudje zares srečujemo in imamo pogum premagovati zunanosti in razlike, ki so med nami.

Kar nekaj besed sva že namenila vašemu znanstvenemu delu. Kaj vas kot raziskovalca najbolj zanima oziroma kaj je vaš predmet proučevanja?

Vseskozi sem se zavzemal za etične temelje osebe in družbe, kot je naslov knjige, ki je izšla v Nemčiji. Dobre navade, iskanje dobrega v nas in med nami je pravi smisel našega življenja in Bog nam pri tem pomaga, če smo se mu pripravljene odpreti in ga kličemo na pomoč. Ljudje so to počeli v vseh časih, še posebej v stiskah, da so lahko živeli in preživeli. In tudi danes ne more biti drugače, ljudje smo ostali isti, razumeli boste, da če kdo tega ne počne, je z njim nekaj narobe.

Ste tudi prejemnik priznanja Leopold Kunschak – Preis (2004), ki vam ga je podelilo avstrijsko združenje za družbeno misel za etični prispevek k demokratizaciji srednje Evrope, in Zoisovega priznanja Republike Slovenije (2008) za prispevek k antropologiji in etiki. Tu velja omeniti vaša prizadevanja za demokratizacijo Slovenije in podpiranje ideje o samostojni državi, ki smo jo dosegli pred tridesetimi leti. Kako bi vi ocenili pomen slovenske osamosvojitve za generacije naših zanamcev?

Verni smo desetletja kljubovali ateističnemu sistemu in ubijanju Boga v srcih ljudi. Razumljivo, da smo si prizadevali tudi za samostojno demokratično državo. Duhovniki in ostali verni ljudje smo podpirali nove stranke, da bi zavlada svoboda, demokracija in bi imeli samostojno demokratično Slovenijo, ki so jo sanjali, o njej so pisali naši predniki od Majarja-Ziljskega do Kreka, Korošca in nato številnih, ki so v zdomstvu ohranjali Slovenijo v srcih ter v pisnem in organizacijskem snovanju ter pomagali novim strankam pri uveljavljanju ter tudi mednarodnem priznanju naše države. Država Slovenija je kljub težavam in številnim porodnim bolečinam naš skupni dom, naš ponos. Pred sto leti je Lambert Ehrlich na pariški mirovni konferenci dejal, da smo Slovenci premalo prepoznavni, da bi se uveljavili v Evropi in svetu; letos pa je predsednik Janez Janša v imenu slovenske vlade na Brdu gostil vse evropske voditelje

in usmerjal razprave o skupni evropski prihodnosti. Ali ni dovolj razlogov, da smo ponosni na to?

Imate tudi izjemno osebno bibliografijo, saj obsega preko 900 enot. Katera vaša dela bi ocenili kot najpomembnejša?

Knjige in razprave so posvečene zgodovini človeške misli, etiki in vprašanjem človeka in družbe, seveda religije kot najbolj skrivnostnemu in temeljnemu izzivu človeka. Desetletje se ukvarjam z Lambertom Ehrlichom (1878–1942), zadnjih pet let, odkar sem upokojen, zelo intenzivno. Na začetku 2022 bo izšla knjiga ob 80. obletnici njegovega umora 26. maja 1942 na Streliški v Ljubljani. Koroški duhovnik, teološki profesor, tvorec ideje samostojne Slovenije je z vero in srcem živel za narod in Cerkev ter zanju tudi umrl. Želim, da bi ga samostojna Slovenija sprejela kot svojega vzornika in obenem tudi priprošnjika, kot so zapisali številni njegovi pričevalci, ki so v njem našli oporo, moč in upanje v brezupnih časih.

Kot je bilo omenjeno že v uvodu, ste lani prejeli naziv častni občan Občine Šmartno pri Litiji. Kaj vam osebno pomeni to priznanje? Ste še vedno tesno povezani z našimi kraji?

Zahvaljujem se predlagateljem, svetnikom, županu in ostalim, ki so to omogočili. Vesel in ponosen sem na to častno priznanje, saj so tu moje korenine, ki so me vsestransko zaznamovale za življenje, in upam, da tudi s svojim prizadevanjem širim dober glas o svojih izvornih krajih – Štangi in Šmartnem s sv. Antonom oziroma sv. Martinom.

Za nami sta skoraj dve leti pandemije, ki je globoko zarezala v naš vsakdan. Kaj bi vi sporočili našim bralkam in bralcem?

Zahtevni časi pokažejo, kaj smo in koliko je v nas človeške obzirnosti, empatije (vživljanja v druge) ter pripravljenosti, da z zavestnim omejevanjem svoje svobode omogočimo preživetje tudi drugim. Želim, da bi se vsi tega zavedali in se temu primerljivo preventivno obnašali. Tako bomo olaj-

šali delo bližnjim, posebej zdravstvenemu osebju, in preprečili, da bi naši rojaki zaradi človeške malomarnosti trpeli in umirali.

Gospod Juhant, v čast mi je, da sem se imel priložnost pogovoriti z vami. Tudi v prihodnje vam želim vse dobro ter predvsem obilo zdravja in uspeha na vseh področjih vašega bogatega delovanja.

Novice iz Klišēja

Avtorica članka: Erika Horvat

Mesec oktober je v študentskih klubih zaznamovan kot čas vpisov in podaljševanja članstva ob novem študijskem letu. Tako smo klišejci letos po enoletnem premoru obudili našo stojnico na železniški postaji v Litiji, ki smo jo poimenovali kar Maraton vpisov, saj smo bili na njej aktivni od 5.00 zjutraj pa vse do 15.00 popoldne. Na stojnici so lahko mladi spoznali aktiviste, se pogreli ob skodelici kave, kapučina ali čaja ter se posladkali s svežimi rogljički iz pekarnice. Ob vpisu v klub oziroma podaljšanju članstva so prejeli še darilo, rokovnik in pisalo, kasneje pa so po pošti prejeli še trajnostno darilce presenečenja, ki je vsebovalo vrečko za nakupe iz blaga, brisačo ter bandano.

In čeprav je mesec oktober že za nami, se lahko dijaki in študentje občin Šmartno pri Litiji in Litija še vedno **brezplačno** vpišete v klub in koristite ugodnosti, ki jih Klišēja nudi svojim članom:

- cenejše fotokopiranje in spiralne vezave,
- cenejše inštrukcije,
- 15 % popust v Optiki Manja,
- 10 % popust pri nakupu oblačil in obutve v trgovini Stara šola Litija,
- cenejše mesečne fitnes karte v Fitnes centru Klepec;
- ter subvencionirane vstopnice za različne dogodke, izlete in druge dogodivščine.

Nove ugodnosti za člane:

- cenejše mesečne karte Zumba z Alex,
- kupon za striženje v Frizerskem salonu M Styling,

- dve brezplačni mesečni karti za plezanje v Dvorani Pungrt.

V mesecu oktobru je bil prav poseben projekt, posejan v plodovito zemljo, katerega idejo smo posejali Klišejci ter jo vzgojili v sadiko; projekt **Litijski kino**. O kinu je Litija sanjala že dolgo, Klišejci pa smo zbrali pogum in začeli iskati partnerje, da bi projekt tudi uresničili – že po otvoritveni kinosoboti septembra 2019 pa se je izkazalo, da je bilo združevanje moči z ZKMŠ Litija (Kulturni center Litija in MC Litija), Občino Litija in izvajalcem Moj kino dobra poteza. V uspešno sezono pa je predhodno zarezala korona, a smo vseeno realizirali še en filmski dogodek na prostem. Kaj to pomeni? To pomeni, da izvedba ni prepuščena negotovemu financiranju, pač pa je del redne dejavnosti, ki jo prevzema akter, ki ima za to najustreznejšo infrastrukturo – Kulturni center Litija in financer, Občina Litija. Projektu bomo še vedno pomagali idejni očete/mame klišejci, prostovoljci iz MC Litija in drugi filmoljubi, ki bomo skupaj z ZKMŠ poskrbeli, da tudi Litija ostane na filmskem kulturnem zemljevidu.

Poleg našega maratona vpisa smo klišejci organizirali še **pohod po Valvasorjevi poti** v soboto, 23. 10., ki vodi po obronkih nekdanjega posestva Bogenšperk in povezuje pet gradov: Bogenšperk, Črni potok, Lihtenberk, Selo in Slatna, od koder je bila doma Valvasorjeva prva žena Ana Rosina. Pohod smo popestrili z vmesnimi postaniki, ki so izvedeli več o zgodovini našega območja. Zadnja točka pohoda je bila okušanje dobrot domače čokoladnice iz Krčme na gradu Bogenšperk.

Na isti dan smo organizirali še **2. sejum gramofonskih plošč** v Koblerjevi hiši, kjer je bilo moč kupiti gramofonske plošče zbiralcev, LP-plošče različnih glasbenih zvrsti od običajnih izdaj do raritet. Na razpolago so bile tudi male vinilne plošče (singli), CD-ji

in nekaj audio kaset.

V petek, 29. 10., ste nas lahko srečali na **stojnici na sejmu podjetniškega RISE**-ja na Bregu pri Litiji, kjer smo predstavili naš klub ter se spoznavali z obrtniki. V večernih urah smo se zbrali na terasi kluba Klišēja na **kostanjevem pikniku z dijaško sekcijo**.

V nedeljo, 31. 10., smo se ob strašni noči čarovnic zbrali na **večeru grozljivk z dijaško sekcijo** v Klišēju, kjer smo ob ogledu grozljivk in hrustanju prigrizkov v srcu udeležencev vzbudili strah.

Med vsemi dogodki in aktivnostmi Klišēja še vedno večkrat tedensko po dogovoru skupaj tečemo in se razgibavamo z ekipo **RUN4FUN**. Če si želiš družbe pri teku ali motivacije za začetek, nam piši na FB, Instagram ali pa se prijavi na uradnih urah in dodali te bomo v zaprto skupino, v kateri se dogovarjamo za termine. Udeležba je brezplačna! Skupaj se bomo podali tudi na večje organizirane teke, kot so wing4life, dm tek, Litijski tek itd.

Poleg tega še vedno nudimo **brezplačne posvete za vse mlade** s svetovalkama Heleno Ditar, spec. psihoterapije, ob torkih in četrtek (ura po dogovoru) na sedežu Klišēja, ter Alenko Žavbi, mag. socialne pedagogike, ob ponedeljkih in petkih (ura po dogovoru) preko Zooma. Posamezen pogovor oziroma svetovanje traja 60 minut in je zaupne narave, lokacijo posveta pa si izbereš sam/-a. Posveti se izvajajo v okviru projekta **KlišēAID – skoči na Klišēja po moč**. Če si v stiski, nas kontaktiraj na klise.aid@gmail.com ali preko QR-kode, da se dogovorimo za termin, ki ti najbolj ustreza. Tudi če potrebuješ samo pogovor.

Projekt KlišēAID je financiran s strani razpisna Evropska solidarnostna enota zavoda za razvoj mobilnosti mladih Movit.

